

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17Co/6/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116215094
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8116215094.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a členov senátu JUDr. Moniky Juskovej a JUDr. Eduarda Valenčína v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XX, XXX XX A., právne zastúpený: JUDr. Milan Szöllössi, advokát, so sídlom Mlynská 28, 040 01 Košice, IČO: 35 570 661, proti žalovanému: Komunálna poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, so sídlom Štefánikova 17, 811 05 Bratislava, IČO: 31 595 545, právne zastúpený: Mgr. Dalibor Tverďák, advokátom, so sídlom Krmanova 1, 040 01 Košice, IČO: 31 819 796, o náhradu škody z ublíženia na zdraví, o odvolaní žalobcu a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 20C/229/2016-232 zo dňa 03.11.2021, takto

rozhodol:

Mení rozsudok prvoinštančného súdu vo vyhovujúcom výroku tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 1.648 eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

Nárok na náhradu sumy 658,20 eur zamietá.

Potvrdzuje zamietavý výrok nad rozsah 5 % úroku z omeškania zo sumy 1.648 eur od 18.7.2016 do zaplatenia a 5 % úroku z omeškania zo sumy 10.300 eur od 18.7.2016 do 16.2.2017.

Vo zvyšku mení zamietavý výrok tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 5 % úrok z omeškania zo sumy 1.648 eur od 18.7.2016 do zaplatenia a 5 % úrok z omeškania zo sumy 10.300 eur od 18.7.2016 do 16.2.2017, všetko do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalovanému priznáva právo na náhradu trov konania voči žalobcovi zo sumy 4.532 eur.

Žalobcovi priznáva právo na náhradu trov konania voči žalovanému z priznaného nároku v plnom rozsahu.

O výške náhrady trov konania rozhodne prvoinštančný súd samostatným uznesením.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom prvoinštančný súd rozhodol takto:

- I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 2.307,20 eura, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.
- II. V prevyšujúcej časti žalobu zamietá.
- III. Žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100%, o ktorých výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

Rozhodnutie právne odôvodnil v súlade s § 420 ods. 1, § 427 ods. 1 a 2, § 428, § 444 Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 1 a 2, § 11 ods. 6, 7 a 8, § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 5 ods. 1 a 2, § 7 ods. 1 a 6, § 8 ods. 4, § 10 ods. 1 a 4 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia.

Prvoinštančný súd tak rozhodol v poradí druhým rozsudkom o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal voči žalovanému náhrady škody z ublíženia na zdraví vo výške 29.664,- eur s prísl.. Svoju žalobu odôvodnil tým, že pri dopravnej nehode dňa 18.09.2013 na ul. L. Novomeského v Prešove, utrpel ako cyklista, zrazený motorovým vozidlom zn. D. XXX, ev.č. E., ťažké ublíženie na zdraví. Motorové vozidlo zn. D. XXX viedla vodička D. F. G., nar. XX.XX.XXXX, ktorá pri odbočovaní vľavo nedala prednosť oproti idúcemu žalobcovi. Na základe uznesenia Okresnej prokuratúry Prešov zo dňa 07.01.2014, č.k. 3Pv 700/13/7707-7, bolo voči vodičke D. F. G. trestné stíhanie za prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, 2 písm. a/ Tr. zák. podmienične zastavené. Prevádzkovateľ motorového vozidla mal v čase škodovej udalosti uzavreté poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, v zmysle zák. č. 381/2001 Z.z. v platnom znení, so žalovaným. V dôsledku úrazu žalobca utrpel škodu na zdraví.

Vo veci bol dňa 21.01.2016 D. F. B., D. a D. F. E., D. z H. F. A. vypracovaný lekársky posudok o sťažení spoločenského uplatnenia, v ktorom bolo sťaženie spoločenského uplatnenia stanovené vo výške 1800 bodov (hodnotené dňa 01.10.2014). Pre rok 2014 bola určená výška náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia za jeden bod vo výške 16,48 eur. Náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia tak predstavuje sumu 29.664,- eur. Žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu uplatnil dňa 30.03.2016 u žalovaného z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla nárok na náhradu škody z ublíženia na zdraví z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 44.496,- eur, v zmysle zák. č. 437/2004 Z.z.. Uplatnený nárok na náhradu škody nebol žalovaným v zákonnej trojmesačnej lehote uspokojený. Žalobca si žalobou uplatnil 29.664 eur s 5 % ročným úrokom z omeškania od 14.07.2016 (3 mesiace a 15 dní od uplatnenia dňa 30.03.2016) do zaplatenia zo sumy 29.664,- eur.

Žalovaný listom zo dňa 11.04.2016 označenom ako Výzva na doloženie dokladov k škodovej udalosti č. XXXXXXXXXXXX z poistnej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX oznámil žalobcovi, že zo strany poisťovne došlo na základe predložených dokladov k pochybnostiam o správnosti bodového hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia, preto požiadal o spracovanie znaleckého posudku.

Dňa 23.06.2016 bolo spracované odborné vyjadrenie č. 162/2016 I. H. D. J. B. H., znaleckou organizáciou v odbore zdravotníctvo a farmácia, kde sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcu vyplývajúce z mozgových duševných porúch, ktoré sú trvalým následkom úrazu, boli navrhnuté hodnotiť pod položkou 253 ako poúrazovú miernu kognitívnu poruchu a postkontúzný syndróm - počtom 600 bodov a uvedené bodové hodnotenie vzhľadom k veku a možnostiam spoločenského uplatnenia bolo navrhnuté zvýšiť o 50 %, teda celkovo na 900 bodov.

V odbornom vyjadrení č. 319/2016 znalecká organizácia ohodnotila aj telesné poškodenie zdravia tak, že sa stotožnila s položkami uvedenými v lekárskom posudku, a to položkou 284b, ktorú ohodnotila na 50 bodov, ďalej položku 287 ohodnotila na 150 bodov, položku 325c (niekde uvedená aj ako 325e) ohodnotila na 50 bodov, položku 396a na 100 bodov. Položka označená ako 433a bola ohodnotená na 100 bodov.

Pri somatických položkách, okrem položky č. 433a však v odbornom posudku ustálila zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia o 50 %, ktoré vysvetlila v odbornom vyjadrení č. 79/2017 tým, že porovnála priemernú dĺžku života mužov v populácii a vek žalobcu.

Podaním zo dňa 8.09.2016 zobral žalobca v časti zaplatenia sumy 14.832,- eur spolu s 5 % úrokom z omeškania od 14.07.2016 do zaplatenia späť a konanie v tejto časti navrhol zastaviť, pretože žalovaný plnil vyššie uvedenú sumu. Uvedená suma predstavuje sťaženie spoločenského uplatnenia pri položke 253, kde žalobca plnil pred podaním žaloby a táto položka predstavuje bodové ohodnotenie tohto sťaženia spoločenského uplatnenia v základe vo výške 600 bodov navýšené o 50 % (300 bodov), teda spolu 900 bodov.

Po podaní žaloby žalovaný opätovne čiastočne poskytol žalobcovi plnenie, čo oznámil v podaní zo dňa 16.2.2017. Všetky položky priznané z titulu somatického poškodenia zdravia žalovaný uznal za dôvodné, taktiež súhlasil s navýšením položiek (okrem položky 433a), avšak len o 50 %. Preto plnil čiastočne vo výške 10.300 eur (625 bodov) na základe oznámenia o poistnom plnení zo dňa 16.2.2020.

Vzhľadom na uvedené žalobca vo vzťahu k položke 10.300 eur s prísl. zobral čiastočne žalobu späť.

V rozsahu oboch späťvzatí v rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 20C/229/2016-19 zo dňa 24.4.2017 bolo právoplatne konanie zastavené.

Predmetom ďalšieho konania bol už len sporný zvyšok nároku.

V znaleckom posudku znalkyňa D. G. K. uviedla, že v danom prípade aplikácia položky 255 podľa lekárskeho posudku nie je správna, správne má byť aplikovaná položka 253. Znalkyňa ohodnotila

položku 253 jednak sumou 260 eur (postkontúzný syndróm) a v rozsahu 780 bodov ako distímia a disfória s úzkostnou nepohodou. Spolu tento nárok ustálila na 1.040 bodov.

V tomto štádiu konania po tom, čo súd pripustil rozšírenie uplatneného nároku o sumu 659,20 eur, ktorá predstavuje rozdiel medzi pôvodným bodovým ohodnotením v lekárskom posudku a bodovým ohodnotením znalkyne D. G. K., predmetom konania bola istina vo výške 5.191,20 eura a úroky z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 4.532 eur od 14.7.2016 do zaplatenia, zo sumy 659,20 eura od 31.1.2020 do zaplatenia a úrok z omeškania vo výške 306,18 eura.

Prvoinštančný súd považoval uplatnený nárok za čiastočne dôvodný. Žalobcovia si uplatnili nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia vypracovaný na základe lekárskeho posudku. V zmysle lekárskeho posudku nárok predstavuje 1800 bodov, kde psychické následky sú obodované pod položkou 255 v počte 1000 bodov a somatické následky pod položkou 284b, 287, 325e, 396a a 433a, spolu vo výške 800 bodov, teda spolu celý lekársky posudok 1800 bodov. Žalovaný predložil súdu odborné vyjadrenie sťaženia spoločenského uplatnenia, a to na psychické následky, kde odborné vyjadrenie stanovilo túto položku namiesto 255 položkou 253 s počtom bodov 600, vzhľadom na vek v čase úrazu a možnostiam spoločenského uplatnenia v odbornom vyjadrení je navrhované zvýšenie o 50 %, teda 900 bodov.

Somatické následky tak, ako ich ustálili lekári v lekárskom posudku, položkovite ostávajú nezmenené s tým, že ich ohodnotenie podľa odborného posudku predstavuje 625 bodov.

Spolu v odbornom vyjadrení je ustálený počet bodov, na rozdiel od lekárskeho posudku, na 1525.

Medzi stranami sporu sporná otázka bola položka 255 a zvýšenie bodového hodnotenia na dvojnásobok pri jednotlivých položkách, okrem položky 433a.

Prvoinštančný súd po nariadenom znaleckom dokazovaní dospel k záveru, že položka č. 255 pri sťažení spoločenského uplatnenia nie je uvedená správne, preto znalkyňa odporúčala aplikovať položku 253 tak, ako to bolo uvedené v odbornom vyjadrení znaleckej organizácie. Znalkyňa však na rozdiel od všetkých ostatných, lekárskeho posudku aj odborného vyjadrenia, dospela k záveru, že táto položka má byť ohodnotená jednak 260 bodmi z titulu postkontúzný syndróm a sumou 780 bodov z titulu dystýmia a dysfória a úzkostná nepohoda. Teda spolu psychické následky predstavovali 1040 bodov. Uvedená suma je o 40 bodov vyššia ako v lekárskom posudku, preto žalobca na pojednávaní dňa 8.6.2020 rozšíril uplatnený nárok o týchto 40 bodov, teda o 659,20 eura.

Prvoinštančný súd dospel k záveru, že psychické následky u žalobcu je namieste odškodniť v rozsahu znaleckého posudku D. G. K. vo výške 1040 bodov.

Pri navýšení položiek za somatické následky prvoinštančný súd dospel k záveru, že nie je daný rozpor medzi lekárskeho posudkom, odborným vyjadrením a vo vzťahu k jednotlivými položkami, a preto považoval uvedené nároky čo do jednotlivých položiek za správne. Pokiaľ sa však týka navýšenia, vo vzájomnom rozpore sú lekárskeho posudok a odborné vyjadrenie. Lekársky posudok ráta s dvojnásobkom a odborné posúdenie len s 50 % navýšením. K uvedeným položkám a navýšeniu sa znalkyňa D. K. vyjadriť nevedela, pretože táto sa špecializuje na odbor, ktorý ju oprávňoval zaujať znalecké stanovisko k psychickým následkom. Bolo preto na žalobcov, aby odstránil rozpor pri navýšení týchto položiek za somatické následky sťaženia spoločenského uplatnenia. Žalobca však vo vzťahu k tomuto nároku nenavrhol žiadne dôkazy, a preto podľa prvoinštančného súdu neunesol dôkazné bremeno a priznal prvoinštančný súd žalobcovi len navýšenie vo výške 50 % v zmysle odborného vyjadrenia, do ktorej výšky bol nárok nesporne preukázaný.

Preto v prevyšujúcej časti navýšenie somatických položiek sťaženia spoločenského uplatnenia nad priznanú sumu prvoinštančný súd nárok zamietol.

Žalobca si uplatnil nárok na úroky z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 4.532 eur od 14.7.2016 do zaplatenia, ďalej zo sumy 659,20 eura od 31.1.2020 do zaplatenia a úrok z omeškania kvantifikovaný na sumu 306,18 eura. Prvoinštančný súd zistil, že žalovaný bol vyzvaný žalobcom na úhradu plnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia listom zo dňa 30.3.2016, vtedy žalobcovi bol doručený ako príloha lekárskeho posudku a lekárske správy. Listom zo dňa 11.7.2016 žalovaný oznámil žalobcovi poistné plnenie, pričom namiesto položky 255 bola vykonaná zámena na položku 253 a bolo žalobcovi oznámené, že somatické následky budú predmetom vyjadrenia po posúdení príslušným znalcom.

Prvoinštančný súd v danom prípade poukázal na ust. § 11 ods. 8, § 11 ods. 6 a 7 zákona č. 381/2001 Z.z. a dospel k záveru, že nárok na úroky z omeškania žalobcovi nevznikol. Ten by bol daný až splnením povinnosti na plnenie v zmysle súdneho rozhodnutia po jeho vykonateľnosti. Bolo preukázané, že žalovaný po tom, ako si žalobca u neho uplatnil nárok, oznámil poistné plnenie k psychickým následkom. K somatickým následkom sa mal vyjadriť po posúdení príslušným znalcom. Keďže žalovaný si svoju povinnosť vyplývajúcu z § 11 ods. 6 zákona 381/2001 Z.z. splnil, nevzniklo žalobcovi právo na zaplatenie úrokov z omeškania, pričom prvoinštančný súd poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR pod sp. zn. 3Cdo 145/2017, resp. 1Cdo 212/2017.

O trovách konania prvoinštančný súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, podľa § 256 ods. 1 CSP. Žalobca zobral žalobu v časti zaplatenia sumy 14.832 eur späť, pretože žalovaný plnil dňa 11.7.2016, pred podaním žaloby. V časti sumy 10.300 eur zobral žalobu späť pre plnenie žalovaného po podaní žaloby. Teda žalobca bol úspešný v časti zaplatenej sumy 2.307,20 eur zo sumy 5.191,20 eur.

Prvoinštančný súd považoval úspešnosť žalobcu z dôvodu, že do práva žalobcu bolo zasiahnuté, bola mu spôsobená škoda. Žalobcovi bolo síce poskytnuté plnenie pred podaním žaloby, avšak vo zvyšku si musel uplatniť nárok na súde. S poukazom na názor Ústavného súdu vyjadrený v náleze II.ÚS 225/2020, priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, pričom pri vyčíslení sa bude vychádzať jednak z prisúdenej sumy a taktiež zo sumy, ktorú žalovaný plnil po podaní žaloby. Prvoinštančný súd sa zaoberal aj námietkou premlčania nároku žalobcu uplatneného zmenou žaloby zo dňa 19.3.2020, kde žalobca uplatňoval rozšírenie nároku o sumu 659,20 eura. Prvoinštančný súd považoval námietku premlčania za nedôvodnú. V čase podania žaloby mal žalobca lekársky posudok o sťažení spoločenského uplatnenia, na základe ktorého bolo sťaženie spoločenského uplatnenia, pokiaľ ide o psychické následky, ohodnotené vo výške 1000 bodov. V priebehu konania bol vypracovaný znalecký posudok, kde tento nárok bol ohodnotený na 1040 bodov. Na základe takéhoto ohodnotenia žalobca žiadal svoj nárok zvýšiť o 40 bodov. Nejde o novouplatnený nárok, jedná sa od počiatku o náhradu škody za sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku dopravnej nehody, preto sa na psychické následky sťaženia spoločenského uplatnenia nevzťahuje iný režim plynutia premlčacej doby, ktorá spočívala. Nárok žalobcu teda nie je premlčaný.

4. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca, a to proti zamietavému výroku napadnutého rozsudku. Žalobca považoval za dôvodný odvolací dôvod, ktorý spočíva v nesprávnych skutkových zisteniach a nesprávnom právnom posúdení veci.

Žalobca poukázal na to, že na základe lekárskeho posudku si podaním zo dňa 30.3.2016, ktoré podanie prevzal žalovaný 1.4.2016, uplatnil právo na náhradu škody z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia. Nárok preukázal lekárskeho posudkom, ktorý predstavoval 1800 bodov, kde položka 255 vo výške 1000 bodov predstavovala psychické problémy z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia žalobcu a somatické zdravotné ťažkosti predstavovali 800 bodov. Len lekárskeho posudkom podľa zákona č. 437/2004 Z.z. sa zákonným určeným spôsobom preukazuje bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia. Povinnosťou žalovaného bolo uplatnený nárok do 3 mesiacov preveriť podľa § 11 ods. 6 zákona č. 381/2001 Z.z. Neposkytnutie plnenia v danom čase považoval žalobca za dôvod podania žaloby, ktorá bola podaná dňa 21.7.2016, kde si žalobca uplatnil nárok na 29.664 eur (1800 bodov x 16,48 eura) a 5 % ročný úrok z omeškania od 14.7.2014 do zaplatenia (uplatnenie + 3 mesiace + 15 dní). Žalovaný čiastočne plnil 14.832 eur, čo oznámil v podaní zo dňa 11.7.2016, a to jedine položku 253 za duševné poruchy ohodnotené znaleckou organizáciou forensic.sk na 900 bodov. Znalecká organizácia vypracovala odborné vyjadrenie bez osobného vyšetrenia poškodeného. Odborné vyjadrenie nie je zákonnou listinou (lekársky posudok, znalecký posudok), ktorým sa výška nároku preukazuje. Somatické zdravotné ťažkosti žalobcu boli plnené až 16.2.2017, po uplynutí 10 mesačnej lehoty od prijatia uplatneného práva na náhradu škody dňa 1.4.2016 vo výške 10.300 eur. Preto žalobcovi patrí právo uplatniť si už z plnenej sumy 10.300 eur aj 5 % ročný úrok z omeškania od 14.7.2016 do 16.2.2017 vo výške 306,18 eura.

Žalovaný plnil sťaženie spoločenského uplatnenia na základe odborného vyjadrenia znaleckej organizácie H., ktoré určilo zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia podľa § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z.z. bez osobného vyšetrenia žalobcu a bez toho, aby zvýšenie od stola zodpovedalo skutočnému poznaniu, aké mal poškodený obmedzenia alebo ako stratil možnosť uplatniť sa v živote a v spoločnosti, ktorú mal vo veku, v ktorom utrpel poškodenie zdravia. Preto žalovaný uvedené namietal a trval na zvýšení sťaženia spoločenského uplatnenia pri každej položke podľa § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z.z. o 100 %, pretože lekárskeho posudok bol vypracovaný na základe osobného vyšetrenia žalobcu. Keďže žalovaný čiastočne plnil, ostalo plnenie 4.532 eur.

Znaleckým posudkom došlo k zvýšeniu bodového hodnotenia psychických problémov žalobcu, kde znalkyňa D. K. túto položku označila pod č. 253 a celkovo bodové ohodnotenie jej priznala vo výške 1040 bodov. Keďže toto bodové hodnotenie znalkyňa zvýšila o 40 bodov, žalobca si uplatnil rozšírením žaloby nárok o 659,20 eura, teda spolu si uplatňuje 5.191,20 eur. Výška uplatneného nároku bola preukázaná zákonným spôsobom, a to lekárskeho posudkom alebo znaleckým posudkom, nie odborným vyjadrením, ktoré mal k dispozícii žalovaný. Pretože len lekárskeho alebo znalecký posudok sú zákonom predpísané spôsoby preukázania výšky škody na zdraví.

Pokiaľ sa týka úrokov z omeškania, žalobca poukázal na to, že žalovaný mu neposkytol plnenie vyplývajúce z § 11 ods. 6 zákona č. 381/2001 Z.z., pričom somatické nároky mu boli poskytnuté až dňa

16.2.2017, teda vyše 10 mesiacov od prevzatia a preukázania práva na náhradu škody dňa 1.4.2016. Žalovaný bol povinný správať sa podľa § 11 ods. 6 písm. a/, b/ zákona č. 381/2001 Z.z. a poskytnúť mu v 15 dňovej lehote náhradu škody. V opačnom prípade sa žalovaný dostal do omeškania. Nie je pravdou, že čas plnenie nastáva až rozhodnutím súdu, ako to uzavrel prvoinštančný súd. Je potrebné vychádzať z omeškania v súlade s § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, z ktorého jednoznačne poškodenému vzniká nárok uplatňovať si voči poisťovateľovi aj úroky z omeškania. Preto žiadal odvolaniu v celom rozsahu vyhovieť.

5. K odvolaniu žalobcu zaujal písomné stanovisko žalovaný. Žalovaný uviedol, že zotrváva na svojich doterajších vyjadreniach a stanoviskách a poukázal na dôvody svojho odvolania. Považoval odvolanie žalobcu za nedôvodné. Žalovaný poukázal na to, že dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu a argumentácia žalobcu k ním predloženému lekárskeho posudku, ktorého obsah bol vyvrátený znaleckým dokazovaním, je bezpredmetná. Znalecký posudok D. K. konštatuje nesprávnosť lekárskeho posudku predloženého žalobcom, a to tak do jednotlivých položiek uplatneného sťaženia spoločenského uplatnenia, ako aj vo vzťahu k navýšeniu podľa § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z.z. nad rozsah 50 %. Lekársky posudok bol vyvrátený znaleckým dokazovaním vykonaný znaleckou organizáciou H., ako aj znaleckým dokazovaním súdom stanovenou znalkyňou D. K..

Pokiaľ sa týka úrokov z omeškania, žalovaný poukázal na § 11 ods. 6, 8 zákona č. 381/2001 Z.z., ďalej na § 1 ods. 2 Občianskeho zákonníka a uzavrel, že po uplatnení nároku na náhradu škody žalovaná oznámila žalobcovi písomné dôvody, pre ktoré nebolo možné poskytnúť poisťné plnenie listom zo dňa 11.4.2016, pretože došlo k pochybnostiam o správnosti bodového hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia. Žalovaná požiadala o vydanie znaleckého posudku. Preto splnila si svoje zákonom stanovené povinnosti a nedostala sa podľa § 11 ods. 6 zák. č. 381/2001 Z.z. do omeškania. Preto omeškanie podľa § 517 ods. 2 OZ, vzhľadom na osobitnú úpravu v ustanoveniach zákona č. 381/2001 Z.z. nie je prípustné. Žiadala, aby odvolací súd odvolanie žalobcu ako nedôvodné zamietol.

6. Vo vyjadrení žalobcu k vyjadreniu žalovaného žalobca uviedol, že znalecká organizácia forensic.sk nevypracovala znalecký posudok podľa zákona č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, ale len odborné vyjadrenie, čo nie je znaleckým posudkom. Pre účely zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia a pre uplatnený nárok na uplatnenie spoločenského uplatnenia sa nárok preukazuje lekárskeho posudkom alebo znaleckým posudkom a podmienkou je osobné vyšetrenie poškodeného. Odborné vyjadrenie vypracované znaleckou organizáciou nie je listinou so zákonom určeným obsahom, ktoré by bolo použiteľné pri aplikácii zákona č. 437/2004 Z.z. Odborné vyjadrenie bolo vypracované bez osobného vyšetrenia žalobcu. Túto okolnosť namietala aj znalkyňa aj D. K. vo svojom znaleckom posudku pri posudzovaní psychických následkov v odbornom vyjadrení H., kde uviedla, že bez osobného vyšetrenia poškodeného je neobjektívne a nie je správne. Žalobca ďalej trval na priznaní úrokov z omeškania, uviedol, že právna teória stabilne hovorí o troch základných funkciách úrokov z omeškania, a to preventívnej, represívnej a funkcii satisfakčnej. Ust. § 1 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. v platnom znení stanovuje aplikáciu osobitných predpisov s priamym odkazom na Občiansky zákonník za podmienky, že samotný zákon č. 381/2001 Z.z. nestanoví inak. Citované ustanovenie tak explicitne zakladá subsidiaritu Občianskeho zákonníka k zákonu č. 381/2001 Z.z., a preto je nepochybné, že na predmetný právny vzťah sa vzťahuje Občiansky zákonník ako základný súkromnoprávny predpis v podmienkach Slovenskej republiky. Zákon č. 381/2001 Z.z. aplikáciu § 517 OZ nevyklučuje. Preto, keď si poisťovateľ nesplní svoju peňažnú povinnosť voči poškodenému a neposkytne mu plnenie náhrady škody riadne a včas (§ 11 ods. 6 písm. a/, b/, § 11 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z.) dostáva sa do omeškania podľa § 517 ods. 1 OZ. Žalobca ďalej poukázal na to, že názory Najvyššieho súdu SR, na ktoré poukazuje žalovaný, a to 3Cdo/135/2017 a 1Cdo/212/2017 boli nálezom Ústavného súdu SR III.ÚS 309/2020-33 zo dňa 14.10.2001 a III.ÚS 214/2020-29 zo dňa 14.10.2021 zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie Najvyššiemu súdu SR.

7. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalovaný. Žalovaný v odvolaní namietal vyhovujúci výrok a výrok o trovách konania. Uviedol, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza nesprávneho právneho posúdenia veci a súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Žalovaný uviedol, že pred podaním žaloby v prospech žalobcu plnil sumu 14.832 eur, ktorá suma predstavuje v súlade s odborným vyjadrením znaleckej organizácie za psychické následky pod položkou

253, ohodnotenej na 600 bodov, navýšenej o 50 % - 900 bodov. Žalobca si uplatnil spolu žalobou náhradu sťaženia spoločenského uplatnenia sumu, ktorá sčasti už mu bola vyplatená a ako nedôvodnú časť nároku žalobca o túto sumu zobral žalobu späť.

Z titulu uplatnenia nároku žalobcu zo sťaženia spoločenského uplatnenia pri psychických následkoch bola medzi žalobcom a žalovaným sporná suma 1.648 eur. Súdom stanovená znalkyňa konštatovala, že položka 255 v zmysle lekárskeho posudku je stanovená nesprávne, hodnotenie položkou 253 v zmysle odborného vyjadrenia znaleckej organizácie forensic.sk je správne, teda závery uvedené v lekárskom posudku predloženom žalobcom boli vyvrátené znaleckými úkonmi znalkyne stanovenej súdom, aj znaleckou organizáciou H.. Tým bola potvrdená dôvodnosť pochybností žalovaného o správnosti lekárskeho posudku. Psychické následky boli znaleckou organizáciou u žalobcu pod položkou 253 ustálené v počte 90 bodov. Znalecký posudok určený a vypracovaný súdom D. K. tieto následky hodnotil v počte 1040 bodov. Tieto znalecké úkony stoja, čo do celkového počtu bodov, proti sebe. Ide v súlade s predchádzajúcimi závermi odvolacieho súdu o dôkazy rovnakej právnej sily, dôkazné bremeno na preukázanie žalobcom uplatneného nároku zaťažovalo žalobcu, ktorý na preukázanie dôvodnosti uplatneného nároku nenavrhol a ani neprodukoval žiaden dôkaz, neunesol dôkazné bremeno, čo má byť dôvodom na zamietnutie žaloby. Navyiac, navýšenie psychických problémov nastalo z dôvodu, že žalobca v rozhodnom období nevyhľadal odbornú psychiatrickú a psychoterapeutickú pomoc, čo malo za následok distimicko-disforický vývoj, teda diagnózu, ktorú znalkyňa ohodnotila celkovým počtom bodov 780. Ide o okolnosť, ktorú je potrebné posúdiť na vrub žalobcu. Žalovaný poukázal na spoluzavinenie žalobcu, touto otázkou sa však prvoinštančný súd nezaoberal. Spoluzavinenie žalobcu na vzniku škody malo mať za následok neúspech žalobcu v spore, a teda malo byť dôvodom na zamietnutie žaloby. Zmenou žaloby, kde si žalobca uplatňoval navýšenie o 40 bodov pri psychických problémoch spolu vo výške 659,20 eura, predstavuje ďalší novouplatňovaný nárok, ktorý si žalobca doposiaľ v konaní neuplatňoval. Tento nárok je nepreukázaný a nedôvodný. Žalovaný namietal premlčanie takéhoto novouplatneného nároku pred prvoinštančným súdom. Zdravotný stav v zmysle znaleckého posudku žalobcu bol ustálený najneskôr 2 roky po dopravnej nehode, t.j. najneskôr ku dňu 18.9.2015. V zmysle odborného vyjadrenia č. 162/2016 bol zdravotný stav žalobcu ustálený 1 rok od úrazu. S poukazom na uvedené je zrejmé, že pri hodnotení novouplatneného nároku došlo k ustáleniu zdravotného stavu najneskôr 18.9.2015. Žalobca si svoj nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia na základe položky 253 uplatnil až podaním zo dňa 19.3.2020. Subjektívna premlčacia doba teda uplynula najneskôr dňa 18.9.2017.

Vznesená námietka premlčania predstavuje ďalší dôvod pre zamietnutie žaloby.

Žalovaný namietal aj rozhodnutie o náhrade trov konania. Žalobca podal žalobu aj v sume 14.832 eur zjavne nedôvodne, v tejto časti žalovaný plnil ešte pred podaním žaloby. Žaloba bola podaná dňa 25.7.2017, kde si žalobca pôvodne uplatnil sumu 29.664 eur. V sume 14.832 eur došlo k späťvzatiu a zastaveniu konania a v tejto časti zodpovedá za zastavenie konania žalobca. Vzhľadom k tomu žalobca podal 50 % žalobu nedôvodne, a preto mu v tomto rozsahu nemôže prináležať nárok na náhradu trov konania aj v sume 14.832 eur.

Žalovaný žiadal, aby odvolací súd podľa § 388 CSP zmenil prvoinštančný rozsudok tak, že žalobu žalobcu zamietne a o trovách konania rozhodne tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania nárok.

8. K odvolaniu žalovaného zaujal písomné stanovisko žalobca. Poukázal na to, že nárok na náhradu sťaženia spoločenského uplatnenia si uplatnil na základe lekárskeho posudku, kde jeho nárok bol ohodnotený na 1800 bodov. Náhrada škody sa poskytuje na základe lekárskeho posudku, čo vyplýva zo zákona č. 437/2004 Z.z. Povinnosťou žalovaného bolo do 3 mesiacov o škodovej udalosti preveriť uplatnený nárok a informovať a plniť žalobcovi. V podaní zo dňa 11.7.2016 žalovaný plnil čiastku 14.832 eur len za duševné poruchy, pričom vychádzal z odborného vyjadrenia, ktoré bolo vypracované bez osobného vyšetrenia poškodeného. Odborné vyjadrenie nie je zákonom určenou listinou, na základe ktorého sa podľa § 4 ods. 2, § 7 ods. 6 zákona č. 437/2004 Z.z. mala náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia poskytovať. Za somatické zdravotné ťažkosti vo výške 625 bodov poskytol žalovaný plnenie vo výške 10.300 eur až dňa 16.2.2017, teda po uplynutí 10 mesiacov od prijatia uplatnenia práva na náhradu škody zo dňa 1.4.2016. Opäť hodnotenie znaleckou organizáciou forensic.sk bolo vykonané bez osobného vyšetrenia žalobcu. Teda žalovaný plnil vo výške 25.132 eur a ostalo plniť 4.532 eur s úrokmi z omeškania. V znaleckom posudku D. K. došlo v psychických diagnózach ustálenie bodového hodnotenia na 1040 bodov (položka 253), preto žalobcovi patrí aj uvedené zvýšenie preukázané v znaleckom posudku o 40 bodov, teda o 659,20 eur. Prvotnou príčinou psychických problémov žalobcu je autonehoda. Vtedy žalobca utrpel traumatické poškodenie mozgu. Žalobca zmenou žaloby menil len

výšku uplatneného nároku, vzhľadom na závery znaleckého posudku, nie však nárok samotný. K zmene žaloby došlo po zmene rozhodujúcich skutkových okolností, na ktorých pôvodná žaloba spočívala. Nemenili sa žiadne rozhodujúce skutočnosti odôvodňujúce nárok na náhradu škody, a preto nejde o nový nárok. Jedná sa od začiatku o nárok na náhradu škody z titulu ublíženia na zdraví, a preto námietka premlčania je nedôvodná. Premlčacia doba začína plynúť dňom, kedy sa poškodený o škode skutočne dozvie, nie, kedy sa dozvedel iba o predpokladanej škode. Preto nárok na náhradu za 40 bodov nie je premlčaný s poukazom na § 106 ods. 1 a § 112 Občianskeho zákonníka. Vo vzťahu k trovám konania žalobca poukázal na to, že žalovaný zaviniel vedenie konania, keďže svoje povinnosti si nespĺnil v zákonom stanovenej lehote podľa § 11 ods. 6, 7 zákona č. 381/2001 Z. z. a rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku. Je dôležité rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce, a preto, pokiaľ sa týka zásahu do žalobcovho práva, tento zásah bol preukázaný, výška ujmy je druhotná a nadväzujúca. Preto aj výrok o trovách konania je správny.

9. K vyjadreniu žalobcu zaujal písomné stanovisko žalovaný, ktorý odkázal na odvolanie voči rozsudku, v ktorom vyčerpávajúcim spôsobom uviedol argumentáciu na podporu svojich tvrdení. Žalovaný zotrval na svojich doterajších vyjadreniach a stanoviskách a považoval za neúčelné a nehospodárne ďalšie opakovanie argumentácie.

Odvolací súd v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 34 CSP preskúmal napadnuté výroky rozsudku prvoinštančného súdu podľa zásad uvedených v § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a contrario a zistil, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je čiastočne správne.

11. Žalobca v odvolaní namietal, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. f, h CSP).

12. Súdne rozhodnutie trpí podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP skutkovými vadami, ak bol nesprávne vytvorený jeho skutkový základ, buď chybným vyhodnotením návrhov na vykonanie dokazovania, nesprávnym vyhodnotením dôkazov, alebo že je daný predpoklad „dotvorenia“ skutkového stavu ďalšími prípustnými prostriedkami procesnej obrany alebo útoku.

Pokiaľ žalobca namietal nesprávne skutkové zistenia z vykonaných dôkazov, odvolací súd uvedenú námietku nepovažoval za správnu, pretože prvoinštančný súd hodnotil všetky vykonané dôkazy podľa svojej úvahy, každý dôkaz samostatne a následne všetky vo vzájomnej súvislosti. Hodnotenie dôkazov uviedol v odôvodnení rozsudku, vysporiadal sa s dôležitosťou a pravdivosťou všetkých dôkazov a výsledky hodnotenia zodpovedajú pravidlám formálnej logiky.

13. Nesprávne právne posúdenie je dané, ak na zistený skutkový stav súd a) neaplikoval príslušnú právnu normu, b) aplikoval nesprávnu právnu normu, c) obsah správnej právnej normy nesprávne interpretoval, alebo d) správne zvolenú a správne interpretovanú právnu normu nesprávne aplikoval. Nesprávne právne posúdenie zistil odvolací súd pri niektorých odvolacích námietkach ako dôvodné. K uvedenému zaujal v jednotlivých prípadoch samostatné stanoviská.

14. Žalovaný v odvolaní namietal, že prvoinštančný súd sa dopustil vady konania, keď nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Obsah práva na spravodlivý proces je široký a predstavuje predovšetkým právo na prístup k súdu, právo na súd zriadený zákonom, právo na nezávislý a nestranný súd, právo na zákonného sudcu, právo na prejednanie sporu v primeranej lehote, právo na riadne poučenie o procesných právach a povinnostiach, právo byť vypočutý, právo navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim, kontradiktórnosť konania, rovnosť zbraní, zákaz prekvapivých rozhodnutí, zákaz ľubovôle, právo na vyporiadanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami v konaní zo strany súdu, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, právo na preskúmanie rozhodnutia.

Porušenie ktoréhokoľvek čiastkového práva strany sporu postupom súdu predstavuje pochybenie súdu. Pochybenie súdu a odvolací dôvod je daný v prípade, ak nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci realizáciu práva strany sporu dosiahne určitú intenzitu, ktorá odôvodní záver o tom, že celé konanie sa nejaví ako spravodlivé. Konkrétne pochybenie súdu preto musí byť hodnotené v kontexte celého konania.

Žalovaný v odvolaní bližšie nekonkretizoval pochybenie súdu podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP. Odvolací súd žiadne pochybenie v rozsahu, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté rozhodnutie prvoinštančného súdu zrušiť a uznať tento odvolací dôvod za dôvodný, nezistil.

15. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením to, či súd prvej inštalácie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

Súd prvej inštalácie v rozsahu skúmania nároku čo do základu a výšky sťaženia spoločenského uplatnenia v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností prijal správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštalácie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP). Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia čo do základu a výšky odvolací súd udáva:

Princíp kontradiktórnosti a zásada formálnej pravdy (resp. zásada prejednávacia), obsiahnuté v čl. 8 a 9 základných princípov Civilného sporového poriadku, spočívajú v tom, že každá zo strán sporu je povinná niesť bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno ohľadom tých skutkových okolností, ktorých existencia predurčuje jej výhru v súdnom spore; súd bremeno tvrdenia ani dôkazné bremeno nenesie a pri rozhodovaní vychádza len z toho, čo tvrdili a preukázali strany sporu.

Strana sporu má jednak povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť. Následky spojené s ich nesplnením v podobe vecne nepriaznivého rozhodnutia nesie ten účastník konania, ktorý tieto povinnosti nespĺnil. Medzi povinnosťou tvrdenia a povinnosťou označiť dôkazy na preukázanie tvrdení je vzájomná väzba. Pokiaľ strana sporu nespĺní povinnosť tvrdenia, nemôže splniť ani povinnosť označiť na svoje tvrdenia dôkazy. Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť strany sporu za to, že v konaní neboli preukázané jeho tvrdenia, a že z toho dôvodu muselo byť rozhodnutie vo veci samej v jeho neprospech. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť vo veci samej aj v takých prípadoch, kedy neboli preukázané určité skutočnosti významné podľa hmotného práva pre rozhodnutie o veci, či už z dôvodu nečinnosti strany sporu, ktorá nespĺnila povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, alebo preto, že takáto skutočnosť nemohla byť preukázaná vôbec.

18. Žalobca v konaní namietal, že prvoinštančný súd nebral do úvahy skutočnosť, že nárok na náhradu škody z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia preukázal lekárske posudkom zo dňa 21.01.2016, v ktorom lekári D. F. B., D. a D. F. E., D. ohodnotili somatické zdravotné ťažkosti žalobcu na 800 bodov. Namietali závery odborného vyjadrenia znaleckej organizácie H., ktorá pri určení zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia vychádzala bez osobného vyšetrenia žalobcu a navýšenie „zvolili“ vo výške 50 %. Poukázal na znalecký posudok D. K., ktorá takýto postup pri navýšení podľa § 10 ods. 4 zák. č. 437/2014 Z.z. nepovažovala za správny. Za správny žalobca považoval lekárske posudok potvrdený týmto znaleckým posudkom.

Odvolací súd uvedenú námietku žalobcu posúdil ako nedôvodnú.

Sporné navýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia podľa § 10 ods. 4 zák. č. 437/2014 Z.z. bolo pri položkách 284b, 287, 325e, 396a určené lekármi v lekárske posudku zo dňa 21.1.2016. Žalobca si nárok voči žalovanému uplatnil v rozsahu takéhoto navýšenia, pri každej uvedenej položke o 100 %.

S navýšením o 100 % nesúhlasil žalovaný, rozsah navýšenia spochybnil práve odborným vyjadrením č. 319/2016 znaleckej organizácie H., kde vzhľadom na vek poškodeného nepotvrdili navýšenie dvojnásobné, ale o 50 %. V odbornom vyjadrení č. 79/2017 bližšie uviedli, že k takémuto záveru dospeli z metodologického hľadiska pri pomernom číselnom vyjadrení veku poškodeného v čase dopravnej nehody k priemernej dĺžke života mužov v populácii SR (72 rokov).

Na základe týchto odborných vyjadrení došlo k vzniku dôvodných pochybností o správnom hodnotení zvýšenia bodového hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia v lekárske posudku (nad 50 %).

V súlade so závermi odvolacieho súdu o dôkaznom bremene žalobcu (posledný odsek bodu 12 uznesenia č.k. 17Co 150/2017-184), po tom, čo navýšenie nad 50% (do 100%) podľa § 10 ods. 4 zák. č. 437/2014 bolo dôvodne spochybnené, na rozptýlenie týchto pochybností mohol žalobca požiadať

o vydanie znaleckého posudku, ktorý by dal odpoveď na spochybňujúce závery odborného vyjadrenia spoločnosti forensic.sk ohľadne tejto časti uplatneného nároku.

Žalobca však znalecký posudok nežiadal. Závery, resp. konštatovania znalkyne D. G. K. o navýšení podľa § 10 ods. 4 zák. č. 437/2014 sa dotýkajú len psychických následkov sťaženia spoločenského uplatnenia, nie somatických následkov. Znalkyňa uviedla, že k položkám 284b, 287, 325c, 396a nie je kompetentná sa vyjadriť ako znalec z odvetvia Psychiatria. Preto odvolacia námietka, že spornosť odborného vyjadrenia organizácie forensic.sk bola vyvrátená znaleckým posudkom, nie je dôvodná. Preto správne postupoval prvoinštančný súd, keď vychádzal z navýšenia položiek 284b, 287, 325e (niekde ako 325c), 396a podľa § 10 ods. 4 zák. č. 437/2014 v rozsahu preukázaných a nesporných 50 %. Navýšenie o ďalších 50 % (do 100 %) ostalo dôvodne spochybnených, t.j. nepreukázaných a preto v tejto časti správne prvoinštančný súd žalobu zamietol (175 bodov x 16,48 eur = 2.884 eur). V tejto časti odvolací súd zamietavý výrok prvoinštančného rozsudku potvrdil.

Žalobca v odvolaní namietal zamietnutie žaloby v rozsahu úrokov z omeškania. Namietal závery prvoinštančného súdu, podľa ktorých úroky z omeškania podľa § 11 ods. 8 zák. č. 381/2001 Z.z. sú viazané na nesplnenie peňažnej povinnosti žalovaného vyplývajúcej z § 11 ods. 6 písm. a) alebo b) tohto zákona.

Pri odôvodňovaní tohto uplatneného nároku prvoinštančný súd vychádzal z rozhodnutia NS SR sp. zn. 3Cdo 145/2017 a 1Cdo 212/2017.

Odvolací súd zistil, že právny názor NS SR vyjadrený v týchto rozhodnutiach bol podrobený skúmaniu Ústavným súdom SR a bolo konštatované porušenie základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, rozhodnutia boli zrušené a vrátené na ďalšie konanie NSSR.

Preto nie je možné už názor NS SR prijať ako ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít. Podľa čl. 2 ods. 2 CSP v otázke priznania úrokov z omeškania podľa § 11 ods. 8 v spojení s § 11 ods. 6 zák. č. 381/2001 Z.z. takejto rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít zatiaľ niet, preto odvolací súd bol povinný vychádzať z legitímnych očakávaní strán sporu na spravodlivé rozhodnutie.

Odvolací súd vychádzal z výkladu Ústavného súdu pri posúdení dôvodnosti uvedených ústavných sťažností.

Vzťah žalobcu ako poškodeného pri dopravnej nehode a žalovanej poisťovne vychádza z § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z.z. Žalobca má voči poisťovni svoj nárok uplatniť si priamo (tak isto aj voči prevádzkovateľovi motorového vozidla alebo voči vodičovi motorového vozidla) a je povinný nárok preukázať. Ide o osobitný vzťah, ktorý spočíva vo verejnoprávnej potrebe náhrady škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Preto všeobecné nároky na úročenie pri omeškaní sa nespravujú § 563 OZ, ale zákon ráta s osobitnou úpravou uvedenou v § 11 ods. 6, 7 a 8 zák. č. 381/2021 Z.z.

Povinnosťou poisťovne je preto správať sa podľa § 11 ods. 6 a 7, vykonať prešetrenie uplatneného nároku a o výsledku informovať žalobcu (§ 11 ods. 6) do troch mesiacov odo dňa oznámenia poškodeného o škodovej udalosti a do 15 dní od skončenia prešetrovania poskytnúť poistné plnenie. Poisťovňa sa dostáva do omeškania s plnením poistného márnym uplynutím 3 mesiacov a 15 dní náhrady za uplatnený nárok.

V prejednávanej veci prvoinštančný súd mal preukázané, že žalobca si nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 44.496 eur uplatnil v podaní zo dňa 30.3.2016, ktoré žalovaný prevzal dňa 1.4.2016. Trojmesačná lehota na prešetrenie a komunikáciu so žalobcom začala plynúť dňa 2.4.2016 a uplynula dňa 2.7.2016, t.j. v posledný deň trojmesačnej lehoty podľa § 11 ods. 6 zák. č. 381/2001 Z.z.

Následne podľa § 11 ods. 7 zák. č. 381/2001 Z.z. začala plynúť 15 – dňová lehota na vyplatenie. V danom prípade plynula od 3.7.2016 do 17.7.2016, kedy bolo povinnosťou poisťovne plniť bez sankcie z omeškania.

Žalovaný plnil žalobcovi z uplatneného nároku 44.496 eur dňa 11.7.2016 sumu 14.832 eur, zvyšok nároku vo vzťahu k položke 255 uplatnenej žalobcom považoval za nedôvodný. Vo vzťahu k somatickým položkám žalovaný ukončil šetrenie až 15.2.2017 a podľa žalobcu k ďalšej úhrade 10.300 eur došlo až po tom, čo žalovaný dal na úhradu tejto sumy dňa 16.2.2017 pokyn.

Tým, že žalovaný riadne a včas nevykonal komunikáciu a prešetrenie uplatneného nároku žalobcu podľa § 11 ods. 6 a následne aj výplatu podľa § 11 ods. 7 zák. č. 381/2001 Z.z., podľa § 11 ods. 8 sa dostal do omeškania od 18.7.2016 s plnením uplatneného nároku v časti 2.307,20 eur, ktorú sumu žalobcovi neuhradil a v priebehu sporu bola preukázaná ako dôvodná. Omeškanie žalovaného nastalo aj s plnením časti uplatneného nároku vo výške 10.300 eur v čase od 18.7.2016 do splnenia 16.2.2017.

Odvolačný súd za správny vo výroku považoval zamietnutý uplatnený nárok na úroky z omeškania pred 18.7.2016, pretože žalovaný bol v omeškaní až týmto dňom a ďalej zamietnutý nárok na úroky z omeškania z nepriznanej istiny. Preto v tejto časti zamietavý výrok prvoinštančného rozsudku potvrdil.

20. Úroky z omeškania z navýšenia položky 253 počas konania o 40 bodov žalobcovi nepatria. Tento nárok odvolací súd považoval, v zmysle dôvodne vznesenej námietky premlčania žalovaným za nárok, ktorý nie je možné priznať v súdnom konaní, premlčaný. Preto príslušenstvo (úroky z omeškania) zdieľajú život hlavnej pohľadávky a je nedôvodné. Aj v tejto časti zamietavý výrok je potvrdený. Preto, keďže prvoinštančný súd čiastočne nárok žalobcu na úroky z omeškania zamietol, v tomto rozsahu odvolací súd považoval prvoinštančný rozsudok za správny a podľa § 387 ods. 1 CSP ho potvrdil.

21. Vo zvyšku podľa § 388 CSP neboli splnené podmienky pre potvrdenie ani zrušenie výroku o príslušenstve pohľadávky, preto odvolací súd napadnutý zamietavý výrok prvoinštančného rozsudku zmenil a žalobe vyhovel. Priznal úroky z omeškania od momentu omeškania do zaplatenia dôvodne uplatnených istín.

22. Žalovaný v odvolaní namietal, že súd vo veci neprihliadol na spoluvinu žalobcu, keď znalkyňa D. K. v znaleckom posudku poukázala na skutočnosť, že žalobca v rozhodnom období nevyhľadal odbornú psychiatrickú a psychoterapeutickú pomoc, čo malo za následok dystýmicko-disfórický vývoj, a teda diagnózu, ktorú znalkyňa ohodnotila celkovo na 780 bodov, čo je potrebné posúdiť na vrub žalobcu. Žalovaný uvedenú skutočnosť namietal v podaní zo dňa 27.5.2020, avšak súd na túto obranu nereagoval. Spoluzavinenie žalobcu na vzniku škody malo mať za následok neúspech žalobcu v spore. Odvolací súd uvedenú námietku vyhodnotil ako nedôvodnú. Námietka žalovaného spočívajúca v spoluúčasti žalobcu na vzniknutej škode predstavuje obranu žalobcu voči znaleckému posudku, ktorý bol vykonaný na jeho návrh, keď rozporoval žalobcom uplatnený nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia lekárskeho posudkom pri položke 255.

Žalovaný sa návrhom na vykonanie dokazovania snažil preukázať nedôvodnosť uplatneného nároku na 1000 bodov, keď sám posúdil tento nárok dôvodný ako položka 253 v rozsahu 900 bodov. V znaleckom posudku znalkyňa položku 253 ponechala, avšak dospela k záveru, že žalobcov nárok predstavuje 1040 bodov.

Žalovaný bol prvoinštančným súdom dňa 14.1.2020 vyzvaný na vyjadrenie sa k znaleckému posudku. K tomuto dôkazu sa žalovaný na výzvu súdu nevyjadril. Až listom zo dňa 27.5.2020 reagoval na vyjadrenie žalobcu k znaleckému posudku, kde žalovaný poukázal na spoluvinu žalobcu s tým, že výšku nároku preukazuje žalobca, ktorého zaťažuje dôkazné bremeno.

Pri určení spoluviny poškodeného je nutné, aby tá strana sporu, ktorá túto námietku vznáša, svoju námietku preukázala. Je potrebné označiť nielen konanie žalobcu, ktoré malo podľa žalovaného viesť k vyššiemu obodovaniu položky 253, ale aj výšku spoluzavinenia (o čo sa položka 253 oproti nezanedbaníu povinnosti žalobcu zvýšila), ale aj priamu príčinnú súvislosť a nakoniec zavinenie žalobcu. Na preukázanie spoluviny žalobcu ako obrany žalovaného proti nepriaznivému záveru znaleckého posudku voči žalovanému je tento povinný navrhnúť dôkazy.

Žalovaný na preukázanie spoluzavinenia žalobcu nenavrhol žiadne dôkazy, žiadne dôkazy nepredložil, preto len námietkou, ktorá v svojej podstate ostala nepreukázaná, nebolo dôvodné sa ďalej zaoberať. Prvoinštančný súd v rámci kontradiktórnosti konania je povinný prihliadať na skutkový, nie skutočný stav veci. Preto odvolací súd považoval túto námietku žalovaného za nedôvodnú.

23. Žalovaný v priebehu prvoinštančného konania namietal aj premlčanie ďalšieho, novouplatňovaného, nároku, a to čo do nároku na základe položky 253 o 40 bodov v podaní zo dňa 19.3.2020, keď subjektívna premlčacia doba uplynula najneskôr dňa 18.9.2017.

Prvoinštančný súd nepovažoval túto námietku za dôvodnú. Zmenou žaloby zo dňa 19.3.2020 rozšírením o 659,20 eura došlo len k rozšíreniu už uplatneného nároku na sťaženie spoločenského uplatnenia v oblasti psychických následkov zo sumy 1000 bodov na 1040 bodov. Nejde o nový nárok.

V odvolaní žalovaný na tejto námietke zotrval. Uviedol, že tento nárok si žalobca neuplatnil v subjektívnej 2 - ročnej lehote. Podľa znaleckého posudku bol zdravotný stav žalobcu ustálený najneskôr 2 roky po dopravnej nehode, t.j. najneskôr dňa 18.9.2015. V zmysle odborného vyjadrenia č. 162/2016 bolo možné zdravotný stav žalobcu považovať za ustálený jeden rok po úraze. Preto nárok uplatnený na základe položky 253 v podaní zo dňa 19.3.2020 je premlčaný.

Podľa § 106 ods. 1, 2 OZ pre právo na náhradu škody spôsobenej na zdraví platí len subjektívna premlčacia doba, začiatok ktorej sa viaže na vedomosť žalobcu o vzniku škody a o zodpovednej osobe. Tento moment vyjadruje vedomosť poškodeného o protiprávnom úkone, ktorým bola škoda spôsobená, ale aj o tom, že mu vznikla ujma určitého druhu a rozsahu, ktorú možno objektívne vyjadriť v peniazoch, aby si žalobca mohol svoj nárok uplatniť na súde.

O škode spočívajúcej v sťažení spoločenského uplatnenia sa poškodený dozvie v čase, keď možno objektívne urobiť bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia, keďže až vtedy má k dispozícii skutkové okolnosti, z ktorých možno škodu, resp. jej rozsah zistiť. Posúdenie otázky, kedy sa zdravotný stav poškodeného ustálil, závisí od vyjadrenia lekára.

Z obsahu spisu vyplýva, že v lekárskom posudku z 21.1.2016 sporná položka 255 predstavujúca vážne duševné poruchy bola ohodnotená spolu na 1000 bodov. V tomto dokumente zdravotný stav bol ustálený 18.9.2014.

Znalecká organizácia forensic.sk toto poškodenie duševného zdravia označila položkou 253 v počte bodov 900.

Znalkyňa D. G. K. v znaleckom posudku ohodnotila psychické následky poškodenia zdravia žalobcu položkou 253, avšak s diagnózou postkontuzný syndróm v počte bodov 260 a s diagnózou dystymia a dysfória a úzkostná nepohoda v počte bodov 520, ktorá bola navýšená o 50 %, teda 740 bodov. Spolu (260 + 740) počet bodov bol 1040.

Znalkyňa uviedla, že u žalobcu nastalo ustálenie psychických následkov úrazu po dvoch rokoch od autonehody.

Na základe uvedeného potom je možné vyhodnotiť, keďže nie je prípustné pri sťažení spoločenského uplatnenia samostatne ustaľovať zdravotný stav podľa jednotlivých medicínskych odborov, že zdravotný stav celkovo pre účely náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia nastal až 18.9.2015.

Žalobca si v subjektívnej dvojročnej lehote od 18.9.2015, kedy bolo možné považovať objektívne jeho zdravotný stav za ustálený, uplatnil nárok na náhradu škody za položku 255, neskôr prečíslovanú na 253 vo výške 1000 bodov. Teda objektivizoval nielen poškodenie zdravia v duševnej sfére, ale aj výšku pomocou lekárskeho posudku vyčíslil.

Znalecký posudok vychádzal z vyčíslenia 1040 bodov, o ktorú sumu 40 bodov následne na pojednávaní dňa 13.3.2020 žalobca svoj nárok rozšíril. Znalecký posudok bol žalobcovi doručený 14.1.2020.

Vzhľadom na uvedené bolo potrebné objektívne posúdiť plynutie subjektívnej premlčacej doby. Začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby pri nároku na sťaženie spoločenského uplatnenia nie je viazaný na okamih, kedy sa poškodený zo znaleckého posudku dozvie konkrétny výsledok bodového ohodnotenia jeho ujmy, ale od momentu ustálenia zdravotného stavu. A keďže v danom prípade zdravotný stav bol ustálený k 18.9.2015, subjektívna lehota začala plynúť týmto dňom a uplynula 18.9.2017. Preto rozšírenie nároku o 40 bodov (659,20 eur) na pojednávaní dňa 13.3.2020 je, vzhľadom na námietku premlčania, už premlčané a nárok nedôvodný.

Podľa § 388 CSP v tomto rozsahu vyhovujúci výrok prvoinštančného rozsudku odvolací súd zmenil a žalobu zamietol a vo zvyšku uplatnený nárok na 1.648 eur potvrdil.

24. Pre prehľad, odvolací súd zo zvyšku uplatneného nároku 4.532 eur (29.664 – 14.832 – 10.300), ku ktorým bol pripočítaný „nový“ nárok na 659,20 eur (40 bodov ZP), spolu zo sumy 5.191,20 eur ako nedôvodný považoval nárok na 3.543,20 eura (40b = 659,20 eura a 50 % nepreukázané navýšenie somatických položiek). Ako dôvodné považoval nároky žalobcu na priznanie 100 bodov nevyplatených žalovaným za položku 253, keď ju uznal žalovaný len v rozsahu 900 bodov a nie v uplatnenom rozsahu 1000 bodov.

25. Rozhodnutie prvoinštančného súdu vo výroku o trovách konania namietal v odvolaní žalovaný, keď nesúhlasil s rozhodnutím prvoinštančného súdu o plnom úspechu žalobcu, pretože žalobca si pôvodne uplatnil žalobou sumu 29.664 eur, avšak žalobu zobral späť čo do sumy 14.832 eur, pretože pred podaním žaloby dňa 25.7.2016 žalovaný čiastočne dlh uhradil. Preto nie je možné zavinenie žalobcu za zastavenie konania pričítať v prospech žalobcu.

Odvolací súd uvedenú odvoláciu námietku žalovaného skúmal v kontexte s povinnosťou odvolacieho súdu rozhodnúť o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie v súvislosti so zmenou prvoinštančného rozhodnutia (§ 396 ods. 2 CSP).

Odvolací súd sa stotožnil s názorom žalovaného o zodpovednosti žalobcu za zastavenie konania, pretože podľa § 256 ods. 1 CSP platí, že ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania potistrane.

Uvedené zákonné ustanovenie stanovuje zodpovednosť za zastavenie konania z procesného hľadiska, nie z hmotnoprávneho pohľadu.

Z listín, ktoré sú v spise k dispozícii vyplýva, že žalobca si uplatnil nárok na zaplatenie sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 29.664 eur žalobou podanou dňa 25.7.2016. Žalovaný však už dňa 11.7.2016 poukázal žalobcovi sumu 14.832 eur ako čiastočné plnenie z uplatneného nároku.

Z uvedeného vyplýva, že v tomto rozsahu po tom, čo žalobca zobral žalobu čiastočne späť a konanie bolo, vrátane príslušenstva pohľadávky, prvoinštančným súdom zastavené, v rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 20C/229/2016-119, zodpovednosť za zastavenie podľa ust. § 256 ods. 1 CSP je na strane žalobcu.

Po podaní žaloby dňa 16.2.2017 poukázal žalovaný na účet žalobcu ďalšiu sumu 10.300 eur. Potom žalobca opäť zobral čiastočne žalobu späť a vyššie uvedeným rozsudkom prvoinštančného súdu aj v tejto časti s príslušenstvom bolo konanie zastavené.

V tomto prípade v súlade s ust. § 256 ods. 1 CSP zodpovednosť za zastavenie konania nastala na strane žalovaného, pretože žalovaný až po podaní žaloby plnil uplatňovaný nárok čiastočne. Preto zodpovedá žalovaný za vzniknuté trovy.

Vzhľadom na to, že zodpovednosť jednej aj druhej procesnej strany sa za trovy konania pri zastavení konania kryje v rozsahu 10.300 eur, ostáva v prospech žalovaného pri rozhodovaní o trovách konania pri zastavení konania zodpovednosť žalobcu za zastavenie konania len vo výške 4.532 eur (z položky 14.832 eur).

Preto odvolací súd zmenil rozhodnutie prvoinštančného súdu a v súlade s § 256 ods. 1 CSP rozhodol o zodpovednosti žalobcu za vzniknuté trovy pri zastavení konania len v rozsahu 4.532 eur istiny, z ktorej budú tieto trovy vypočítané.

26. Vo zvyšku odvolací súd poukazuje na závery prvoinštančného súdu vo výroku o trovách konania, kde je potrebné vychádzať z ust. § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

V prejednávanej veci predmetom nároku je nárok, ktorého výška sa posudzuje lekárskej posudkom, resp. znaleckým posudkom a ktorú výšku je možné predvídať len veľmi ťažko s absolútnou presnosťou pri podaní žaloby. V takom prípade nie je možné výsledky znaleckého dokazovania pričítať na zodpovednosť žalobcu. Preto, aby bolo zadosťučinené princípu uvedenému v § 255 CSP, kde strana sporu je úspešná, ak bol jej nárok považovaný za dôvodný, v takom prípade je potrebné prihliadať na to, že škoda ako taká vznikla a jej výška bola v priebehu konania dokazovaná znaleckým posudkom. V takom prípade za úspešného je potrebné považovať žalobcu, kde výška základu pre výpočet trov konania predstavuje priznané plnenie, v danom prípade ide o plnenie v rozsahu 1.648 eur.

Vo zvyšku uplatňovanej istiny (3.543,20 eur, ktorá predstavuje 40 bodov + 50 % zvýšenie somatických položiek), vzhľadom na výsledky dokazovania lekárskej a znaleckým posudkom, nie je možné pričítať na ťarchu žalobcu. Preto žalobcovi patrí nárok na náhradu trov konania z priznanej istiny s prísl.

Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodol odvolací súd samostatným výrokom. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník podľa § 262 ods. 2 CSP.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.